

ג'ב כפר-הנשיא

ניסן תשי"א
אפריל 1951

מט' 5

לפני שבוע עזב אותנו משה כהן מקב' יגור וחזר למשקו. לפני ששה חודשים נשלח אלינו מטעם הקבוץ המאוחד בתור מדריך תרבותי ומארגן למודי-עברית. הוא ארגן אצלנו חוגים ללמוד השפה וסקד על קיומם. התקופה שבה פעל הייתה קשה, הן מבחינה משקית והן מבחינה תרבותית ובכל זאת הצליח להקנות להרבה חברים את ידיעת השפה ואצל מרוחו - רוח החבר הותיק בקבוץ, עלינו.

ביזמתו התחיל גם להופיע אצלנו העלון שכל כך הרגשנו בהעדרו. אנו תקווה שכאשר יבקר אצלנו משה בעוד כמה זמן ירגיש את השנויים הגדולים שחלו בהרבה שטחים ובמיוחד בסטה השפה וההוי העברי. בזה יראה את פרי עבודתו המאומצת להקניית הערכים האלה.

לרגל יציאתו של יעקב פרידמן לאנגליה אנחנו מאחלים לו כל הצלחה בתפקידו.

זכרונות מרכז קניות לשעבר

קשה בעצם להתחיל לספר זכרונות בו בזמן שאחה עוד לא בטוח שבאמת גמרת עם עבודת הקניות.

כשתחלתי את העבודה נכנסתי תיכף למצב קשה. הייתה זו התחלת זמן הקיצוב בחומרי כרזל ועצים וגם מה שהיה עוד יותר חשוב בעיני, קיצוב הבשר כמסעדות ומסירתו רק נגד תלושים! הבעיות הגדולות שעמדו אז על הפרק היו חוסר כסף ותו לא... היום גם כי הבעיה הזאת עוד לא ירדה מן הפרק, נוספה לזה עוד בעיה יותר חריפה והיא שגם אם ישנם הכסף והרצון ואשורים הדרושים מאת ועדת המשק - עוד לא מצליחים למצוא את הסחורה עקב המחסור המבהיל במצרכים שהתהווה בשווקים בארץ כהוצאה מחוסר מטבע זר שהמדינה סובלת ממנו. המחסור הזה מורגש בראש וראשונה בחמרי-בניין ובאספקה גם לאנשים וגם לבהמות.

זוכר אני את הזמנים הראשונים של עבודתי בזמן שאנו חיינו עוד בשתי מחנות - מנסורה וחדרה. עבודת הקניות הייתה אז העבודה העיקרית שלי. במשך הזמן בהתחלה עבודת ההעברה הסתעפה עבודתי וכללה בהדרגה גם שיפול במוסדות הממשלה, בקריה הממונים על יבוא מכונות, שחרזים' וחוצאה מהנמל של מכונות וחפצי עולים ועבודת רישום התושבים (האחרון בגלל הצורך של רישום מדויק ומידי של חברים הבאים ויוצאים לצורך כרטיסי המזון).

אחרי פסח תשי"י בהתחלת החמרת המצב הכספי נוסף על עבודת הקניות גם שיפול בגזברות בצפת ובהיפה ועזרה לגזבר בהשגת אשראי אצל פרטיים. כדאי לציין שאני לא הספקתי "לחלוב" את כל מקורות הכסף האשראי בהיפה וזה בגלל שכל מה שהמצב בשווקים החמיר, היה עלי לפנות יותר מזמני לרכוז החומרים החיוניים למשק, דבר שגם כזה לא תמיד הצלחתי בגלל חוסר קשרים עם סוחרים.

זה על מה שנוגע לקניות. על החיים לאחרי העבודה בהיפה אין צורך להרבות במלים. הסר לחיפה דבר אחד ויסודי - היאטרוני. כל שבוע מבקרת שם רק להקח אחת - רק כיום חמשי ונשאר למרכז הקניות המסכן רק הקולנוע וחברים שמזדמנים לעיר כדי להשתעשע. גם השלפון עוזר לבלות את הזמן היות כשמזמנים שיחה שלפונות הביחה צריך בדרך כלל להכות בשעה וחצי עד שמסבלים את הספר. בזמן האחרון באו לידי המצאה חדשה.

שיכולים לסלפן מאוחר בלילה ואז מקבלים תיכף קשר. ולא פעם ולא פעמיים קרה שהוציאו אותי בחצות או כאחד בבוקר כדי לענות לסלפון מתל-אביב או מכפר חנשיא.

לסיום הייתי רוצה לאחל למחליף שלי שהוא יזכה לזמן שנתזור למצב בו התחלתי ושחבציה העיקרית אצלו תהיה - איך לקבל ולהוציא מהגזבר מטעם כסף כדי לממן את הקניות.

יצחק ע.

אינפורמציה מפעולות הועדות

מזכירות: בישיבות מספר דנו על קבלת קבוצת עולים מעירק. ההצעה הייתה על קבוצה של כ-35 איש בגיל 16-18 שיקבלו 1¹/₂ ימי למוד בשבוע. המזכירות החליטה בחיוב על קבלת הקבוצה הזאת והסילה על הבא-כה לספל בהשגת שכונ עבודה. הוטל על ועדת ההצעות למצוא מדריך לקבוצה. בינתיים האטמה אישרה את החלטת המזכירות בשאלה הזאת.

בית מכאל: ב-15 לאפריל תחקיים אצלנו הנחת אבן היסוד לבית תרבות על שם מכאל וייצמן ז"ל. נבחרה ועדה שתספל בכל ההכנות והסדורים הדרושים.

ועדת המשק: הוחלט להעלות את מספר העובדים בבית-היציקה בזמן הקרוב. הוחלט לבקש רשיון להגדיל את שטח הבריכות ב-120 ד". לרגל המצב של חוסר אנשים בענפים הוחלט לבדוק בדיקה יסודית את אופן ביצוע של תכנית המשק בחדשים הקרובים.

ועדת עבודה: התנהל וכות ארוך סביב שאלת מחסן הבגדים. המחסנאיות טענו שאין למחסן המספר הדרוש של עובדים, ומזה נובע הפגור בעבודה שמכביד על החברים בכלל ועל החברות בפרט. הוחלט לבדוק את פרוץ העבודה במחסן וגם ביתר השרותים תוך מגמה להוסיף עובדים נוספים למחסן הבגדים.

ועדת חנוך: אחרי פסח יתקיים יום עיון עם חנוך ולאחרי מכפר בלום על שאלות חנוך. בתכנית הועדה לערוך מספר ימי עיון בהשתתפות חברי מנוטים מבחוץ.

תקיימה ישיבה משותפת עם המזכירות על המוסד. אושרה ההצעה על הקמת בית-ספר מרכזי וחדר אכל מרכזי למוסד כולו.

ועדת הנוער: הוחלט לדרוש את הרחבת המועדון הקיים כדי שיתפס את הצריך כולו. ההצעה היא שתהיה מחיצה באמצע הצריך, ששני החדרים יכולים לסמם גם להוראה ל-2 כוות נפרדות.

יצחק ג. התחיל לעבוד עם קבוצת הנוער החדשה. רובם טרם יודעים עברית, לכן אי-אפשר לאחד אותם כעת בכחה אחת עם יתר הילדים.

ועדת הלשון: מטפלים כעת בסדור חדש של החוגים ללמוד השפה. מאיר התחיל בעבודה בהקמת הספרייה. נרכשו 35 ספרים חדשים.

- - -

ע נ ך ה צ א ן

ענף הצאן הוא אחד הענפים אצלנו שיש להם התנאים הדרושים כדי להצליח. אני מדבר על תנאים טבעיים כגון: שטחי מרעה רחבים, מרעה עשיר, שטחים הרריים שמתייבשים מהר מאד אחרי גשם. עובדה זאת יכולה או לעזור לנו או לעכב אותנו בהקמה מוצלחת של ענף זה בקבוצנו. כי אי-אפשר לצפות לזה שכל ענף במסק מודרני יכול להצליח אם הוא מכוסס רק על זה שיש תנאים טבעיים טובים לקיומו. ובנקודה הזאת, לדעתי, יש לראות את עתידו של ענף הצאן במסקנו.

אין שום ספק שעל המרעה הסבעי שנמצא אצלנו כספס נוכל לקיים עדר זאן גדול מאד. שאלה רק אם העדר הזה יהיה עדר משובח ואם תהיה לו תנובה גדולה של חלב. בלי התנובה הגבוהה הזאת הענף אף פעם לא ישתלם, וכלי שאנחנו נספק לכבשים שלנו אכל ירוק ומרוכז במידה מספקת ותנאי שכון טובים, לא יהיה לנו עדר משובח ולא תהיה לו תנובה חלב גבוהה.

לכן אין מקום לגישה של הרכה מחברינו האומרת שהצאן יכול להסתדר עם המרעה הסבעי וקצת חציר ואין צורך למרעה זרוע או מספוא ירוק בדיר. לכן אני אומר שעובדה זאת של המרעה הרב והעשיר אצלנו יכולה לעכב את התפתחות הענף, כי אומרים "יום מרעה בספס ומרעה טוב, אינך צריך להאכיל ירק בדיר". אמנם נכון הוא שהכבשה צריכה לקבל 60% של מזונה בחוץ במרעה, ואם נדע לנצל את המרעה ואם יהיה לנו מרעה זרוע - נוכל להעלות את האחוז הזה אפילו עד ל-80%. חקלאי טוב אינו תלוי בתנאי הסביבה אלא אם יודע לנצל אותם ולהתאים אותם לצרכיו. כל עוד שענין אספקת האכל לצאננו תלוי רק במרעה הסבעי (זאת-אומרת במזג-האוויר) - לא יהיה לנו עדר משובח עם תנובה גבוהה של חלב. אבל אם נוסף למרעה הסוב יהיה לנו מרעה זרוע ונוכל גם לספק אוכל ירוק בדיר, אז אין שום סיבה מדוע לא יהיה אצלנו עדר גדול ומשובח.

עכשיו כמה מספרים. התחלנו בקיץ 1948 עם עדר ערבי שמנה 180 ראם ו-2 איילים ערביים. עכשיו באביב 1951 העדר מונה 360 והרכבו כדלקמן:-

168	נהלבות
124	יבשות - רובן שליות בגיל שנה שרק בסנה הבאה תמלסנה.
60	שליות - נד גיל שלוש חדשים.
8	איילים - יוזודים משובחים.
360	ס"ה ראם.

אי-אפשר להשוות את תנובת החלב של שתי השנים, כי העונה הזאת אינה עונה רגילה.

יוסף ר.

אינפורמציה מהענפים

גן-ירקות: שלחנו בסכונות האחרונים כמויות ניכרות של חרד לסוק. אחרי תקופה מסוימת ס"תנובה" לא רצתה לקבל את התוצרת - הסכימה כן לקבל אותה ולפני ימים מספר שלחנו 145 ארגזים חרד. המצב כיתר הגידולים חוץ מן הסום הוא טוב, אולם כפי הנראה אי-אפשר בהרכב פועלים שאנו עובדים בו כעת להספיק את העבודות השונות ויום סכנה מעטבי-הכר יצמחו לנו מעל לראש. מצב של גידולים טובים בא בהפסקה אם מתחטבים בעובדה סכמות הגטמים היתה זעומה ביותר. נקוה שהמצב הטוב הזה ימשיך.

בריכות-דגים: העברנו את הדגיונים שהיו בכרי בלום לבריכות שלנו. בגלל חוסר הרושום ושטירה היה לנו 90% פחת. מסדרים כעת הטלה ועד שהדגים מההטלה החדשה יכנסו למחזור גידול, תושבים לקנות לפחות 30.000 דגים מהטלת הש"י. כעת אנו מסדרים סדור הכנסת מים זמני דרך ואדי ישראל במקום הטלה נאמה שנפסקה. הקמנו את הצריך שנפל בסערה בהורר.

פלחה: בהתחלת אפריל התחלנו לקצור 150 ד' פול בחלסה. השטח נדע לזרעים אבל בגלל מצב האספקה הוחלט להפוך את השטח לתחמיץ. מכונת הקומבין לירק עובדת בסדר. יש קושי בסדור הובלת התחמיץ מחלסה לכפר הנשיא. נוסף לזה התחלנו בקציר זגנים לחציר במגידו, היות ואין סכויים שנוצרו מהם גרעינים השנה. כעת עובדים 2 חברים במגידו ו-4 בחלסה. בעוד זמן קצר נתחיל בקציר השטח (חציר) בחלסה.

רפת: העדר מונה כעת:

12	פרות
12	מבכירות
22	עגלות
1	עגל

באמצע אפריל עומדים לקבל 3 פרות ו-3 מבכירות הרות מחל-יוסף. מצב המרעה בימים אלה ירוד עד מאד ופרכו המזין פוחה מדי יום ביומו.

בבדיקה האחרונה תנוכת חלב ל-11 חולכות היתה 159 ליטר ליום. שולחים 2 בדים ל"תנוכה" כל יום.

ל ו ל: כחחלת אפריל קבלנו עוד 1300 אפרוחים. אוספים 650 ביצים ליום ומזה שולחים בערך 2/3 ל"תנוכה". היתר נשאר לצרכי-בית.

חמים ומעשים

(1) זמי שוכן שעבודת יעור נפסקה לזמן קצר בגלל סיבות לאומיות. כנראה הפועלים מהמעברה לא באו לכמה ימים מאז 1 לאפריל. כנראה אצלם השעון לא זז שעה קדימה. הם הופיעו בכביש לפגוש את האוטו בשעה 6.00 (אצלם) בזמן שבשאר הארץ השעה היתה 7.00. זמי הודיע שהוא יזיז את השעון שלהם שעה קדימה, אבל זה לא השפיע היות והם קמים לפי השמש ולא לפי השעון! הצעתו להקל על המצב - להזיז את השעונים שעה אחורנית ביתר הארץ.

(2) חבר אחד קיבל חכילה מאנגליה ובחוכה היתה קופסה מסתתרת נעלים. כשחברים ציינו שהוא יכול לקבל מסתתרת-נעלים מהסנדלריה (100 מטר מהחדר) הוא ענה זה לא עדאי, לרדת לסנדלריה, ולמצא קופסה - מעיף וגורם ליוזר מדי צרות, אזי אני כותב לאנגליה!

(3) מחגגני: אחרי שקבלתי ביום אחד 7 עקיצות דבורים התעצבנתי, כפי שאפשר לחאר, לא במעט. כל פעם שניסה עוקץ מנובל כזה להתקרב אלי - הכיתי באויר ונסיתי לברוח. חברה שראתה אותי במעשה זה, ושידעה הכל יותר טוב מכולם (היא עוד לא נעקצה) אמרה לי: "תסאר במקום בסקט ואל תעשה כלום. אינך יודע שהדבורים רק מתקיפות אותך כשאתה מתקיף אותן?". "טוב" - עמרתו והוצאתי עוקץ אחר עוקץ, "את זאת אני יודע וגם את יודעת זאת, השאלה היא איפוא: האם הדבורים גם כן יודעות זאת?!"

(4) מיטב איחולינו לשמרל! מספרים שהוא בשבוע שעבר קבל זוג גרביים כחזרה מן המחסן!!!

(5) יחי הנוער שלנו! בזמן עבודתם בגן-הירקות כהורדת חרד, שמעו שלמלא את ההזמנה דרוטוח עוד 150 היכות. עשו אספה בסדה, ולמרות שעבודתם נגמרה בצהרים, החליטו להמשיך לעבוד כל היום. הצליחו למלא את ההזמנה.

מכתבים למערכת

171

כנהוג בכל המסקים וגם אצלנו, בחורה שהיא גומרת תקופת היניקה שלה - מקבלת כמה ימים לנוח, ואת זה קוראים חופס הנקה.

לפי שכבר ציינתי, בימים האלה, הכחורה זקוקה אז למנוחה ממש, כדי שאחר-כך טוב תעבוד בכל כוחותיה. עדיין הרבה בחורות חברו את החופס הזה עם החופס הסנתי או קחו הרבה זמן, כי אי אפשר היה לצאת בגלל סדור העבודה. כתוצאה מזה בחורות שלא נחו מספיק וספתאמצו יותר על המידה, חזרו לבסוף עיפות וכלי מדץ.

לפי דעתי לא טוב בחופס הנקה לקחת ילד, כי זה רק מוסיף בהתאמצות ולא נותן לבחורה את המנוחה הדרושה. מתקרבת גם תקופת הקיץ ואז החום מספיק גם כן על התנגדותנו וכאן עוד יותר חשובה המנוחה.

ובזה הייתי רוצה להציע סדור העבודה יתן לבחורות הזמן הגיע, לצאת וסנית סנקבע איזה שהוא מקום, למשל בית הבראה או מלון, איפה שאפשר לנוח ואיפה שאפשר להסתחרר מכל העול היומיומי במסק. הייתי מציע, רק אם זה אפשרי, שהבחור יוצא, אבל לא לדחות את החופס בגללו.

העיקר כמובן צריכה הסכמה הבחורות לתכנית הזאת ואז נוכל לתכנן ולהביא הצעה לוועדת הכספים. הייתי מאד מבקש לשמוע את דעתכן, הבחורות, בענין זה.

צבי כ.

- - - -

אדון

בנוגע למכתבים של הב' "צפור-לילה" ו"נשו" שנתפרסמו בעלון הזה אבקש, לחודיע על התנגדותי החריפה לדברים של שני החברים הנ"ל. הרי הייתי כל ימי חיי ידיד קרוב ויקר של הפרופסור ד"ר שנוגריסט (ולא "שנוגריס") והזדמן לי למסור לו את עזרתי ועדותי במשך עבודתו על ספרו המפורסם "חיי-לילה של הקוקו" וזכורני היטב שד' שנוגריסט אמר בכמה וכמה הזדמנויות שה"קוקו" לעולם לא מופיע או נשמע לפני אמצע מרס. כן אמר שלעתים קרובות הצפור הנעים והמאוהב הזה שונא שנת-מוות כל מגדל, דיר או בנין בנוי אחר. אלא שנשמע אך ורק בקרבת שטחים זרועים רחבים או במקרים יוצאים מן הכלל על יד או מתחת קומבינים או טרקטורים על גלגלי גומי.

אני לא פעם שמעתי קול ה"קוקו" במשך טיולים שטילתי סביב מקום חנייתו של הטרקטור "גון דיר" ופעם אחת שמעתי אותו מתחת הקומביין "מסי-הריס" באמצע חודש מרס. ולו הגב' "צפור-לילה" ו"נשר" היו קוראים את ספרו של ד"ר שנוגריסט בהתלהבות ובהתרכזות יתרה, היו יכולים למנוע מפרסום ידיעות כלתי מוסמכות בעתונות.

"ידיד-הקוקו".

- - - -

למערכת היומן - כפר הנשיא!

בסיפוק רב קבלנו את גליונות היומן שלכם השופע הומור ורוח טובה של קיבוץ בראשית יצירתו. אף העתקנו כבר ב"בקבוץ" משהו שודאי קראתם.

ברצוננו רק להעיר לכם שבין יומן מס' 3 ומספר 4 יש הבדל רב בסגנון ובשפה. הסגנון והשפה במס' 4 הם גרועים מאד ועליכם להקפיד על כך לערוך יפה יותר את הדברים ולסגננם פחות או יותר כראוי.

בסם המערכת "בקבוץ",

א. סדומי.

ת כ נ י ת ע ב ר ד ה

כפר הנשיא
אפריל 51.

בחורים: 96 הורים: 2
בחורות: 67 מחוץ-
לסדור: 7

פלחה	גן-ירק	כרם	רפת	מכורת	לול	צאן	סנדור בריכות דגים
צבי ט.	דן	נח	צבי ע.	אנט	סמריהו	אסתר	מוסי
ציון	אדדי		אלמי		דבורה	יצחק	יצחק ע.
יוחנן ט.	סלמה		מטה ב.			יוסף ר.	יואל ר.
סמעון			נינה			זאב	?
הררי ט.	הסקאה					טידלר	?
ישראל פ.	בית					הנרי ט.	
איבון	יצחק פ.						
פיל ב.							

בית יציקה	מסגריה	47	נער	חצרן	עגלון	מוסר	זנרטור
סופתי	פרנק וו.	ראובן	יצחק	ברנדז ק.	סאזר	בני	חיים ק.
סדי	חיים טעין	הנרי	אסר		אלפי	אלפי	חיים מ.
סרק	דוד נ.		פנינה				
תרצה	מיכאל א.	סקול	נהגים	977	ברני מ.		פרגו
אוזי	מיכל ל.	לני ר.	צולי				מטה ר.
יוסף ט.	דוד מ.	אריה	יוסף פ.				אנסטלציה
רדה	דוב כ.	טמואל	בוב				דוד ל.
אריק		נחמיה					
רפאל		אולגה ט.					
סמעון ט.							

מפעל בניה	מסגריה	מסל
בנין	מיכאל בי.	יצחק ק.
טוקי	יוסף ח.	אריה ב.
נחמן	פרנק ט.	
יעקב ח.		
זכריאל		
מלגין כ.		

מטבח	מאמיה	כביסה	מטבח	מחסן	כביסת	ספול יסיר
נוסתי	גין ג.	שוש ב"צ	ילדים	ילדים	ילדים	ספול יסיר
מאי א.		סדי פ.	ילדים	ילדים	ילדים	מיכל
אביבה	גינת נוי	בלהה	ילדים	בתיה	הלן ר.	בלימה
סתי	?	עליזה מ.	ילדים	שוש		יהודית
אלח		דוריס	ילדים	נסה		
לואי	סנטריות	אירין	ילדים		ספול	מינה
יהודית נ.	הנדל	אנה	ילדים		חולים	ריבה
זווי		רודה	ילדים		קוני	בטי ע.
עירית	ספול חולים	מנדה	ילדים			טלה נ.
רנה ט.	צבי כ.	מריון	ילדים			(אנצה)
אסי	?	חיה	ילדים			(כללי)
בטי ר.		טפיה	ילדים			יעל
סטלה 3	סנדלריה	אסתר ר.	ילדים			חנה ב.
אנזה 5			ילדים			רות וו.
גאי 4	יצחק		ילדים			
4 פקקים	אריה		ילדים			

מזכירות	טפירת חצר	הכשרה	עוד לא מסודר	הורים
וקטור	?	יוסף ט.	צבי מ.	גב' ביגור
טלום	בסחון	אדם	אניטה	גב' ווסט
בקי	?	טים	ג'וסי פ.	
יוחנן ט.		צבי א.	דוד פ.	
טמואל ב"צ	פעולה צבורית	בטי ד.	מטה א.	
מיכאל	זרטון	אמהות	רינה כ.	
לזלי	לוי	רות ג.	ריבה	
ישראל ד.				